

Stredná zdravotnícka škola, Vrbická 632, Liptovský Mikuláš

Školský preventívny program prevencie kriminality a sociálno patologických javov 2020 - 2025

PhDr. Jana Debnárová
Kordinátor prevencie

ŠKOLSKÝ PREVENTÍVNY PROGRAM PREVENIE KRIMINALITY A SOCIÁLNO – PATOLOGICKÝCH JAVOV

Typ školského zariadenia: Stredná zdravotnícka škola, Vrbická 632,
031 01 Liptovský Mikuláš (ďalej len ako „SZŠ“)

Koordinátor prevencie: PhDr. Jana Debnárová
telefonický kontakt 0911 421 168

Časové obdobie: 2020- 2025

Prevenia drogových závislostí v rezorte školstva vychádza z článku 33 Dohovoru o právach dieťaťa a Európskej protidrogovej stratégie. Týka sa preventívnych opatrení na úrovni škôl a školských zariadení, priorit rezortu školstva a výchovno-vzdelávacích projektov a programov. Priority v oblasti prevencie kriminality, delikvencie a šikanovania vychádzajú zo Stratégie prevencie kriminality SR, týkajú sa základných opatrení škôl a školských zariadení, určených na prevenciu nežiadúcich javov, informácii vo výchovno-vzdelávacom procese a v preventívno-výchovných aktivitách a projektoch na predchádzanie a elimináciu kriminality, šikanovania, záškoláctva a iných nežiadúcich javov.

Prevenia kriminality a sociálno-patologických javov na SZŠ predstavuje aktivity vo všetkých týchto oblastiach:

- drogových závislostí, alkoholizmu a fajčenia,
- kriminality a delikvencie,
- virtuálnych drog (počítače, televízia a video),
- patologického hráčstva (gambling),
- záškoláctva,
- šikanovania, vandalizmu a iných foriem násilného správania sa,
- xenofóbie, rasizmu, intolerancie a antisemitizmu,
- eliminácie a prevencie násillia na ženách.

Základným nástrojom prevencie na SZŠ je Školský preventívny program, ktorý bude komplexným systémovým prvkom v realizácii preventívnych aktivít na škole. Účinnému fungovaniu systému prevencie napomôže zabezpečenie činnosti zo stany školského koordinátora prevencie ako aj všetkých pedagogických zamestnancov.

Úlohy školského koordinátora prevencie:

- koordinuje prípravu školského preventívneho programu a jeho zavedenie v škole, podľa aktuálnych podmienok a potrieb program inovuje, podieľa sa na jeho realizácii a vyhodnocuje jeho činnosť,
- odborne a metodicky pomáha predovšetkým učiteľom vyučujúcich všeobecno-vzdelávacie predmety a odborné predmety, v ktorých je možné vhodnou formou zavádzať do výuky etickú a právnu výchovu, výchovu k zdravému životnému štýlu ako aj oblasť preventívnej výchovy,
- poskytuje učiteľom a ostatným pedagogickým zamestnancom v škole odborné informácie v oblasti prevencie, pravidelne ich informuje

o vhodných preventívnych aktivitách poriadaných inými odbornými zariadeniami, navrhuje vhodné odborné a metodické materiály a iné pomôcky pre realizáciu školského preventívneho programu a nadväzujúcich preventívnych aktivít školy,

- sleduje v spolupráci s ďalšími pedagogickými zamestnancami školy riziká vzniku a prejavy sociálno-patologických javov a navrhuje ciele opatrenia včasnému odhaľovaniu týchto rizík a k riešeniu vzniknutých problémov, informuje pedagogických zamestnancov školy o spôsobe riešenia krízových situácií v prípadoch výskytu sociálno-pedagogických javov v škole,
- uplatňuje vo svojej činnosti predovšetkým metódy, ktoré majú overenú účelnosť a dá sa u nich merať efektívnosť,
- spolupracuje predovšetkým s okresným metodikom preventívnych aktivít popr. krajským metodikom prevencie, zúčastňuje sa pravidelných pracovných stretnutí organizovaných týmito pracovníkmi a zabezpečuje prenos základných informácií z ich obsahu,
- spolupracuje na základe poverenia riaditeľa školy so školskými a ďalšími krízovými, poradenskými a preventívnymi zariadeniami, so zariadeniami realizujúcimi vzdelávanie v oblasti prevencie a s inštitúciami zabezpečujúcimi sociálno-právnu ochranu detí a mládeže, zabezpečuje informovanosť žiakov v škole, ich zákonných zástupcov a pedagogických zamestnancov školy o činnosti týchto inštitúcií a organizácií,
- spracúva podklady pre informáciu o školskom preventívnom programe pre krajského metodika preventívnych aktivít a krajského koordinátora prevencie.

HLAVNÉ ÚLOHY ŠKOLSKÉHO PREVENTÍVNEHO PROGRAMU

V oblasti prevencie budú aktivity zamerané na prevenciu šikanovania, diskriminácie, intolerancie, prevenciu drogových závislostí, multikultúrnu výchovu, výchovu v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, rovnosti muža a ženy, predchádzanie všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie a rasizmu.

Úlohou koordinátora prevencie bude zabezpečiť aktívnu ochranu žiakov pred sociálno-patologickými vplyvmi, monitorovať zmeny v správaní žiakov a v prípade oprávneného podozrenia z fyzického alebo psychického týrania, či ohrozovania mravného vývinu, bezodkladne riešiť problém v súčinnosti s príslušnými orgánmi a organizáciami.

V spolupráci s výchovným poradcom a školským psychológom poskytovať preventívne konzultácie a potrebné aktivity.

Oblasť vnímania diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných prejavov intolerancie sa bude prelínať v predmetoch: občianska náuka, etická výchova, odborné predmety.

Škola bude dodržiavať metodické usmernenie č. 7/2006-R k prevencii a riešeniu šikanovania v školách. Touto problematikou sa budú vyučujúci zaoberať v rámci triednických hodín.

V rámci prevencie HIV/ AIDS sa škola zameria na pomoc žiakom v období dospievania a na prevenciu rizikového správania (kampaň „Červené stužky“).

V zmysle Národného plánu výchovy k ľudským právam, Národného akčného plánu pre žiakov a Akčného plánu predchádzania všetkých formám diskriminácie bude škola podporovať aktivity v oblasti výchovy a v duchu humanizmu, k ľudským právam, právam dieťaťa, tolerancii, predchádzania všetkých foriem diskriminácie, xenofóbie, intolerancii a rasizmu a rozvoja medziľudských vzťahov v demokratickej spoločnosti. V rámci výchovy k ľudským právam bude škola využívať Manuál výchovy mládeže k ľudským právam „KOMPAS“, ktorý bol pripravený v spolupráci s Radou Európy.

V zmysle Dohovoru o právach dieťaťa bude škola zabezpečovať sledovanie a aktívnu ochranu žiakov pred nežiaducimi javmi ako sú záškoláctvo, agresívne prejavy, násilie, šikanovanie, delikvencia, zneužívanie návykových látok, sexuálne zneužívanie a pod. V prípade oprávneného podozrenia z ohrozovania mravného vývinu žiakov bude škola bezodkladne riešiť vzniknutý problém s odbornými zamestnancami z Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a sociálny kurátorom.

Z úloh vyplývajúcich pre rezort školstva zo Stratégie prevencie kriminality bude škola realizovať projekty a aktivity prevencie a eliminácie rizikového správania, delikvencie, záškoláctva a bezpečného používania internetu.

V rámci Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi škola realizuje aktivity a besedy o prevencii a rizikách práce v zahraničí a prevencii pred neľudským zaobchádzaním a otrockou prácou.

Koordinátor v spolupráci s triednymi učiteľmi vyhlásia aktivity k Svetovému dňu duševného zdravia, Týždňa boja proti stresu, Svetovému dňu fajčenia, Európskemu týždňu boja proti drogám, Svetovému dňu prevencie HIV/ AIDS, Európskemu týždňu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

V spolupráci s Ligou za duševné zdravie a Ligou proti rakovine bude škola spolupracovať pri realizácii aktivít na podporu duševného zdravia a boja proti rakovine.

ÚLOHY ŠKOLY VYPLÝVAJÚCE Z NÁRODNÝCH PROGRAMOV

Úlohy z národného programu výchovy k ľudským právam

Výchovu k ľudským právam v triede a škole je potrebné usmerňovať tak, aby sa stala integrálnou súčasťou celoživotného procesu podpory a ochrany ľudských práv, aby podporila hodnotu človeka ako ľudského jedinca a rozvoj medziľudských vzťahov v demokratickej občianskej spoločnosti.

Úlohy školy:

- rozvíjať obsah, metódy a vzdelávacie postupy vo výchove k ľudským právam,
- rozvíjať osobnosť žiaka ako integrovanú osobnosť a aktívneho občana demokratickej spoločnosti,

- posilňovať demokratické vzťahy v triede a škole ako predpoklad pre rozvoj demokracie v regionálnom, národnom a celosvetovom meradle,
- organizovať besedy, prednášky zamerané na výchovu k ľudským právam,
- spolupracovať s UNICEF.

Špecifickou úlohou v oblasti práv národnostných menšín je formovanie vzťahu a postojov k národnostným menšinám žijúcich v Slovenskej republike, na výchovu k tolerancii a k odbúravaniu predsudkov, ako aj formovanie vzťahu príslušníkov národnostných menšín k majoritnému národu a zodpovednosti za svoju integráciu do širšieho národného spoločenstva.

Výchova k ľudským právam je efektívna len v demokratickom prostredí. Veľmi dôležitá je osobnosť učiteľa a to, ako svojím konaním a osobným príkladom preukazuje dodržiavanie ľudských práv. Významné je používanie adekvátnych vyučovacích a výchovných metód do systému prípravy všetkých pedagógov.

Pri výchove k ľudským právam sa budú učitelia:

- vyhýbať rečníctvu a moralizovaniu, rovnako tak aj veľkým očakávaniam a požiadavkám, ktoré nie sú v súlade so schopnosťami žiakov vzhľadom na ich vek,
- klásť dôraz na správanie a zodpovednosť za svoje činy vzhľadom na psychické a fyzické charakteristiky žiakov,
- prezentovať svoje názory a pohľady len ako rovnocenní partneri v diskusii,
- demokraticky a participatívne riadiť triedu,
- rozvíjať svoje facilitačné zručnosti, zručnosti formovania triedneho spoločenstva a kooperatívneho riešenia konfliktov,
- rozvíjať zručnosti inovatívnych foriem učenia,
- v rámci vyučovania predmetov občianska náuka, náuka o spoločnosti, poriadať pre žiakov besedy s odborníkmi v problematike ľudských práv.

Úlohy z národného programu boja proti obchodovaniu ľuďmi

Ochrana práv detí, a to nielen vzhľadom na širokospektrálnosť práv, ktorým je potrebné venovať zvláštnu pozornosť a starostlivosť podľa Dohovoru o právach dieťaťa, spadá do pôsobnosti rôznych štátnych či samosprávnych orgánov a je súčasťou každej činnosti verejných a neštátnych orgánov, ktorá sa ich priamo alebo nepriamo týka.

Osobitná pozornosť sa venuje deťom, ktorým je potrebné poskytnúť ochranu pred násilím, zanedbávaním a zneužívaním.

Úlohy pre školu:

- organizovať prednášky, besedy zamerané na problémy obchodovania s ľuďmi,
- sledovať prípadné obete týrania a domáceho násillia,
- sledovať prípadné zneužívanie žiakov, šikanovanie, zneužívanie na detskú pornografiu,
- upozorňovať na pohyb žiakov v nevhodných prostrediach,
- oboznámiť žiakov, najmä dievčatá s rizikami práce v zahraničí, štúdiá v zahraničí,
- obetiam poskytnúť potrebnú odbornú pomoc

Úlohy z národného programu boja za duševné zdravie

Duševné poruchy – zhoršujú kvalitu nášho spracovávanía reality, organizáciu vlastného života, prispôsobenia sa možným zmenám. Narušená integrita človeka nezasahuje len jeho samotného, ale aj celé jeho okolie.

Duševné choroby sú na treťom mieste medzi chorobami spôsobujúcimi invalidizáciu. Očakáva sa, že do roku 2020 bude depresia najvýznamnejšou príčinou chorôb v rozvinutých krajinách. V EÚ zomiera v dôsledku samovrážd viac ľudí ako pri dopravných nehodách, vraždách či AIDS. Nemałym problémom spoločnosti je aj správanie sa k duševne chorým.

Duševné poruchy nás vrhajú do invalidného alebo čiastočne invalidného dôchodku a so starnúcou populáciou sa táto tendencia zhoršuje (v niektorých rokoch až o 1% ročne). Väčšina z nás sa v živote dostane do záťažovej situácie, ktorá môže viesť k psychickým problémom.

Program duševného zdravia stanovuje cieľ, ktorého zámerom je destigmatizácia osôb s duševnou poruchou, vytvorenie služieb krízovej intervencie a rozvoj programov v záujme ochrany duševného zdravia.

Úlohy pre školu:

- k žiakom pristupovať s úctou, neznevažovať žiaka a nenarúšať jeho vnútornú integritu,
- odporučiť rodičom v osobných rozhovoroch po individuálnom rozhovore so žiakom s poruchami správania, odbornú pomoc psychológa a psychiatra,
- účasť na „Dni nezábudiek“,
- pri príležitosti Svetového dňa duševného zdravia upozorniť na význam duševného zdravia a na životne dôležitú starostlivosť o duševné zdravie celého národa.

Úlohy z národného programu prevencie kriminality

Úlohy pre školu:

- zabezpečovať aktívnu ochranu detí pred kriminalitou a sociálno-patologickými javmi
- realizovať princíp včasnej prevencie stálym a priebežným monitorovaním zmien v správaní sa žiakov,
- zamerať sa na výchovu k právnemu vedomiu, humanizmu, sociálnemu cíteniu a osvojovaniu etických hodnôt,
- intenzívnejšie riešiť prípady rizikových detí, aj v spolupráci s príslušnými inštitúciami: CPPPaP v Liptovskom Mikuláši, sociálnou kuratelou, pediatrom (prevencia a riešenie prípadov záškoláctva, šikanovania, fyzické a psychické týrania, závislosti, gamblingu, sexuálneho zneužívania a pod.),
- spolupracovať s Okresným oddelením policajného zboru SR v Liptovskom Mikuláši,
- spolupracovať s Mestskou políciou v Liptovskom Mikuláši,
- realizovať preventívne programy pre jednotlivé ročníky a triedy.

Koordinátor prevencie kriminality a sociálno-patologických javov v spolupráci s ostatnými vyučujúcimi prispôsobí aktivity Rámcovému dohovoru o kontrole tabaku s medzinárodnou účinnosťou od 27.02.2005, Listine ľudských práv a Dohovoru o

právach dieťaťa, Smernici Európskeho parlamentu a Rady 2011/93EÚ z 13.12.2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, Národnej stratégii na ochranu detí pred násilím, Národnému programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi, Národnej protidrogovej stratégie na obdobie 2013 – 2020, Národnému programu podpory zdravia , Národnému programu prevencie obezity, Európskemu politickému rámcu Zdravie 2020 , Metodickému usmerneniu č.7/2006-R z 28.03.2006 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov na školách.

Súčasťou školského preventívneho programu je každoročne vypracovaný Plán koordinátora prevencie Plán prevencie riešenia šikanoovania, v ktorom úlohy a aktivity vyplývajúce zo Školského preventívneho programu budú rozpracované mesačne.

V Liptovskom Mikuláši 19. septembra 2020

Vypracovala: PhDr. Jana Debnárová

Schválené RŠ: Ing. Silvia Blcháčová